

ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය -2017

ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයේ 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය හා වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයේ (“මණ්ඩලය”) මූල්‍ය ප්‍රකාශන හා පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයේ හා එහි පරිපාලිත සමාගම්වල (“සමූහය”) ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13(1) වගන්තිය සහ 1972 අංක 11 දරන රාජ්‍ය කෘෂිකාර්මික සංස්ථා පනතේ 23 වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. මුදල් පනතේ 14(2)(සී) වගන්තිය ප්‍රකාර මණ්ඩලයේ වාර්ෂික වාර්තාව සමඟ ප්‍රකාශයට පත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

1.3 විගණකගේ වගකීම

මාගේ විගණනය මත පදනම්ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මාගේ වගකීම වේ. මා විසින් උත්තරීතර විගණන ආයතනයන්ගේ ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ISSAI 1000 - 1810) අනුරූප ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදු කරන ලදී. ආචාරධර්මවල අවශ්‍යතාවයන්ට මම අනුකූලවන බවට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවන්නේද යන්න පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ලබා ගැනීම පිණිස විගණනය සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන බවට මෙම ප්‍රමිති අපේක්ෂා කරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන අගයන් සහ හෙළිදරව් කිරීම්වලට උපකාරීවන විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම පිණිස පරිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම විගණනයට ඇතුළත් වේ. තෝරාගත් පරිපාටීන්, වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවියහැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් තක්සේරු කිරීම ද ඇතුළත් විගණකගේ විනිශ්චය මත පදනම් වේ. එම අවදානම් තක්සේරු කිරීම්වලදී අවස්ථානෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට සහ සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ වන්නාවූ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය විගණක සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත් සංස්ථාවේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි. කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය හා යොදාගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය ඇගයීම මෙන්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ ඇගයීමද විගණනයට ඇතුළත් වේ. විගණනයේ විෂය පථය සහ ප්‍රමාණය තීරණය කිරීම සඳහා 1971 අංක 38 දරණ මුදල් පනතේ 13 වගන්තියේ (3) සහ (4) උපවගන්තිවලින් විගණකාධිපති වෙත අභිමතානුසාරී බලතල පැවරේ.

මාගේ විගණන මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.4 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුමත පදනම මාගේ මතය තත්වගණනය කරනු ලැබේ.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

2.1 තත්වගණනය කළ මතය

මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් හා සමූහයේ ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට එහි මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

2.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

2.2.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල නොවීම

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) ශ්‍රී ලංකා ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 01

- I. ප්‍රමිතයෙහි 38 ඡේදය ප්‍රකාරව මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි සියළුම වර්තමාන අගයන් සඳහා අනුරූපී පෙර වර්ෂයේ වටිනාකම් ඉදිරිපත් කල යුතු වුවද දේපල පිරිසිදු හා උපකරණ හා ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් හි කොටසක් වන වගාවන් (Plantation) සඳහා අනුරූපී පෙර වර්ෂයේ වටිනාකම් ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.
- II. ප්‍රමිතයෙහි 104 ඡේදය අනුව මණ්ඩලය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන එකතුව රු.199,599,461ක් වූ විකුණුම් පිරිවැය තුළ එක් එක් ව්‍යාපෘතීන්හි වියදම් වර්ගීකරණය යටතේ, ක්ෂය, ක්‍රමක්ෂය වියදම් හා කාර්ය මණ්ඩල ප්‍රතිලාභ වියදම් ඇතුළුව වියදම්වල ස්වභාවය පිළිබඳ අතිරේක තොරතුරු හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 10

මණ්ඩලය විසින් වෙලාඩ් රූරල් එක්ස්පෝට්ට් පුද්ගලික සමාගම සමඟ අදියර 2ක් යටතේ කිරි ගවයින් ආනයනය සඳහා ඇමරිකන් ඩොලර් 33,691,351ක ණය මුදලක් ලබාගත් අතර අංක 20/1600/323/010 හා 2020 සැප්තැම්බර් 10 දිනැති කැබිනට් පත්‍රිකාව මගින් මෙම ව්‍යාපෘතිය සම්බන්ධයෙන් එදිනට පැවති මුළු ණය ශේෂය වූ රු.6,175,407,893ක මුදලක් ප්‍රාග්ධනික කිරීමටත් ඊට අදාළ මුළු ණය පොලීය කපා හැරීමටත් තීරණය කර තිබුණි. ප්‍රමිතයෙහි 21 ඡේදය ප්‍රකාරව ඒ පිළිබඳ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 12

ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව, මණ්ඩලය විසින් විලම්භිත බදු වත්කම් හෝ විලම්භිත බදු වගකීම් හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ඈ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 16

- I. මණ්ඩලයේ පාලන අයිතිය නොමැති හෙක්ටයාර් 10411.8 ක ඉඩම් සඳහා රු.256,655,083ක වටිනාකමක් ප්‍රමිතයට පටහැනිව මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ දේපළ පිරියත හා උපකරණ යටතේ දක්වා තිබුණි. එම අගයන් දක්වා ඇත්තේ 2004 වර්ෂයට පෙර සිට වන අතර එම වටිනාකම ගිණුම්වලට ගත් පදනම තහවුරු කිරීමට අදාළ මූලාශ්‍ර ලේඛන විගණනයට ඉදිරිපත් නොවීය. තවද ඉහත පවරා නොගත් ඉඩම් තුළ රු.198,031,557 ක් වටිනා ගොඩනැගිලි හා රු.1,249,663,008 ක් වටිනා ඉදිකිරීම් ද සිදුකර තිබුණි.
- II. ප්‍රමිතයෙහි ඡේද 50 හා 51 අනුව භාවිතයට ගනු ලබන වත්කම්වල ජීවකාලය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය කර එලදායි ජීවකාලයක් ඇස්තමේන්තු කර ගිණුම්වල ඇස්තමේන්තු වෙනසක් ලෙස ගිණුම්ගත කළ යුතු වුවත්, ස්ථාවර වත්කම් ලේඛණයෙහි සඳහන් රු.82,309,600 ක් වටිනා අයිතම 10,428ක් සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය වී තිබුණද ප්‍රමිතය අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ඉ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 17

ප්‍රමිතයෙහි 25 ඡේදය ප්‍රකාරව කල්බදු ණයවිමියන් ගිණුම්ගත කිරීමේදී අනාගත මුදල් ප්‍රවාහයන්ගේ වර්තමාන අගය මත සාධාරණ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දැක්විය යුතු වුවද ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ඊ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 24

ප්‍රමිතයෙහි 17 ඡේදය ප්‍රකාරව ආයතනයෙහි ප්‍රධාන කළමණාකරණ පාර්ශවයන්ට සිදුකරන කෙටි කාලීන සේවක ප්‍රතිලාභ, පශ්චාත් සේවක ප්‍රතිලාභ, අනෙකුත් දිගුකාලීන ප්‍රතිලාභ හා සේවාන්ත ප්‍රතිලාභ සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි හෙළිදරව් කිරීම් කර නොතිබුණි.

(උ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 36

ප්‍රමිතයෙහි 9 ඡේදය ප්‍රකාරව වාර්ෂික භානිකරණ තක්සේරුවක් සිදු කළ යුතු බව දක්වා තිබූ අතර එය මණ්ඩලයෙහි ගිණුම් ප්‍රතිපත්ති තුළ ද ඇතුළත් කර තිබුණි. එසේ වුවද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට පැවති රු.2,999,249,355ක් වූ වත්කම් සම්බන්ධයෙන් එවැනි භානිකරණ තක්සේරුවක් සිදු කර නොතිබුණි. මණ්ඩලයෙහි භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තා වල භාවිතයට ගත නොහැකි අයිතම 50604ක් දක්වා ඇති අතර ප්‍රමිතයෙහි 12(ඊ) ඡේදයෙන් දක්වා ඇති පරිදි එය භානිකරණ තක්සේරුවක් සිදු කළ යුතු බවට වන අභ්‍යන්තර මූලාශ්‍රයක් (Internal Source of Information) බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඌ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 37

මණ්ඩලයට එරෙහිව පනවාතිබූ නඩු දෙකක් සඳහා වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡේදයට පසුව අධිකරණය විසින් රු.මි 3.1ක් බාහිර පාර්ශවයන්ට ගෙවිය යුතු බවට තීන්දුවක් ලබා දී තිබුණි. ප්‍රමිතයෙහි 14 ඡේදය අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගැලපීම් සිදුකළ යුතු වුවත් මණ්ඩලය විසින් ඒ පිළිබඳ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි ගැලපීම් සිදු නොකර ගිණුම් සටහන් යටතේ හෙළිදරව් කිරීම පමණක් සිදුකර තිබුණි.

(එ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 39

ප්‍රමිතයෙහි 46(ආ) ඡේදය ප්‍රකාරව ණය හා ලැබිය යුතු දෑ මැනිය යුත්තේ සඵල පොළී ය භාවිත කරමින් ක්‍රමක්ෂය පිරිවැය මත පදනම්ව වන අතර ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි. ඒ අනුව ලැබිය යුතු දෑ වටිනාකම් උන හෝ අධි ගණනය වන බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඒ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 40

ප්‍රමිතයෙහි 6 ඡේදය ප්‍රකාරව බදු දී ඇති ඉඩම්, ආයෝජන දේපල ලෙස ගිණුම්ගත කිරීම වෙනුවට බැන්කික්ස් ඉන්ටිමේට් පුද්ගලික සමාගමට හා රාජවෙල හෝල්ඩින්ස් සමාගමට බදු දී ඇති ඉඩම් වල බදු වටිනාකම රු.මි.31.6ක් හා රු.මි.29.41ක් වූ ඉඩම් හෙක්ටයාර 208.015ක් දේපල පිරියත හා උපකරණ යටතේ ගිණුම්ගත කර තිබුණි.

(ඔ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 41

- I. ප්‍රමිතයෙහි 2 වන ඡේදයෙහි (ආ)වගන්තිය අනුව මෙම ප්‍රමිතයෙහි විෂය පථයට නොගැනෙන මණ්ඩලයේ පවතින රු.761,554,220ක් වූ ධාරක ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම් ප්‍රමිත 16 යටතට අයත් වන අතර එම වටිනාකම මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි දේපල,පිරියත හා උපකරණ යටතේ දැක්විය යුතු වුවද මණ්ඩලය විසින් එම වටිනාකම ජංගම නොවන වත්කම් හි ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් හි වගාවන්(Plantation) ලෙස වෙනම ම ඉදිරිපත් කර තිබුණි. තවද ප්‍රමිතය අනුව එම ශාක වටිනාකම මේරූ හා නොමේරූ ලෙස වෙන් වෙන් ව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හඳුනාගෙන ද නොතිබුණි.
- II. ගම්මිරිස් වගාව ධාරක ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි හඳුනාගෙන නොතිබුණි.

(ඔ) ශ්‍රී ලංකා වාර්තාකරණ ප්‍රමිත 13

ප්‍රමිතයේ 91 ඡේදය ප්‍රකාරව මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් යටතේ වාණිජ වගාවන් ලෙස දක්වා ඇති රු.24,929,309ක රබර්, රු.1,335,383 ක කජු හා රු. 1,738,827 ක වෙනත් වගාවන් අගය කර ඇති පදනම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

2.2.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු නිරීක්ෂණය කෙරේ.

- (අ) ණයගැති කාල විශ්ලේෂණ හා අඩමාණ ණය වෙන්කිරීමේ උපලේඛනය අනුව අවුරුදු 3-5 අතර කාලයක සිට අයවිය යුතු රු.8,671,204 ක ණයගැති වටිනාකම සඳහා 50% ක් වූ රු.4,335,602 ක අඩමාණ ණය ප්‍රතිපාදනයක් සිදුකර නොතිබුණි. ඒ අනුව මණ්ඩලයේ අඩමාණ ණය ප්‍රතිපාදනය සිදුකර ඇත්තේ රු. 49,318,143 ක වටිනාකමක් වන නමුත් වෙන් කල යුතු අඩමාණ ණය ප්‍රතිපාදනය වන්නේ රු. 53,653,745 කි. ඒ අනුව රු. 4,335,602 කින් අඩමාණ ණය අඩුවෙන් ප්‍රතිපාදනය කර තිබුණි.
- (ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ රාජ්‍ය ප්‍රදාන ලැබීම් රු.7,175,721ක වූ අතර එය මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනයේ රාජ්‍ය ප්‍රදාන ලෙස වෙනම හා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් යටතේ දක්වනු වෙනුවට ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යටතේ දක්වා තිබුණි.
- (ඇ) රු.4,934,769ක් වූ කෙටිකාලීන ආයෝජන, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයෙහි වර්ෂය අවසාන මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ යටතට ඇතුළත් විය යුතු වුවද මණ්ඩලය විසින් මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්හි කාරක ප්‍රාග්ධන ගැලපීම් යටතේ කෙටිකාලීන ආයෝජන අඩුවීම ලෙස සටහන් කර තිබුණි.
- (ඈ) වැලිසර ගොවිපොළේ ඉඩම් හෙක්ටයාර් 1.2152 ක ප්‍රමාණයක කල්බදු වත්කම් මත ලැබිය යුතු වාර්ෂික ආයෝජන ආදායම රු.1,066,667ක් වුවද මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් හි ආයෝජන ආදායම යටතේ සටහන් කර ඇත්තේ රු.666,667ක් පමණක් වූ බැවින් ආයෝජන ආදායම රු.400,000කින් උණ ගණන වී තිබුණි.
- (ඉ) 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට මහබේරියතැන්න හා මාරවිල ගොවිපලයන්හි එකතු කිරීමේ දෝෂ හේතුවෙන් පොල් හා කොප්පරා තොග වටිනාකම රු.88,071ක් අඩුවෙන් සටහන් කර තිබුණි.
- (ඊ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ මණ්ඩලයෙහි මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් අගය වැඩිවීම රු. 160,141,793 ක් වූ අතර 2016 වර්ෂයේදී එම අගය රු.306,842,364 ක අගය අඩුවීමක් වූයෙන් රු. 466,984,157 ක් හෙවත් සියයට 152 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මේ සම්බන්ධයෙන් නියැදි විගණන පරීක්ෂාවක් වශයෙන් රිදියගම ගොවිපළෙහි 2016 හා 2017 වර්ෂයන්හි ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් අගය කිරීමේ වාර්තා පරීක්ෂාවේදී සියළුම සතුන් කිරි නිෂ්පාදනය සඳහා දායක වන බව සලකා එක් සතෙකුගේ සාමාන්‍ය කිරි නිෂ්පාදනය ලීටර් 15 ක් හා ලීටරයකට රු.1,000 ක් බැගින් සියළුම සතුන් සඳහා රු.5,775,000 ක වටිනාකමක් ආගණනයේදී එකතුකර තිබුණි. ගර්භනී බව තහවුරු කර ඇත්තේ සතුන් 305 ක් සඳහා පමණක් වීමත් සෑම සතෙකුම කිරි ලීටර් 15 ක් ලබාදෙන බවට සලකා තිබීමත් ගැටළු සහගතය. සාමාන්‍යයෙන් දේශීය සතෙකුගෙන් දිනකට ලබාගත හැකි කිරි ප්‍රමාණය ලීටර් 5ක් පමණ වන අතර ආගණනයේදී එය ලීටර්15ක් ලෙස ගැනීමද තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු නිර්දේශයකින් තොරව එම අගයන් තක්සේරු කිරීමද කිරි ලීටරයක වටිනාකම රු.1000ක් ලෙස ගැනීමද තාත්වික නොවන බව නිරීක්ෂණය කෙරේ. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා ඇති ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් අගය වැඩිවීම අධි ගණනය වන බව නිරීක්ෂණය විය.

2.2.3 විගණනය සඳහා සාක්ෂි නොවීම

රු.98,023,448 ක්වූ ගොවි භාර අරමුදලේ පොලී සඳහා උපලේඛන හා ණය ගිවිසුම් ඉදිරිපත් නොවීය.

2.2.4 පැහැදිලි නොකළ වෙනස්කම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) මහබේරියතැන්න ගොවිපලෙහි ඉඩම් හෙක්ටයාර ප්‍රමාණය ස්ථාවර වත්කම් ලේඛණය අනුව හෙක්ටයාර 94.8ක් ලෙසද ඉඩම් රෙජිස්ටරය තුළ හෙක්ටයාර 174.9 ක් ලෙස හා උපලේඛනයෙහි හෙක්ටයාර 206 ක් ලෙස ද එකිනෙකට වෙනස් ප්‍රමාණයන්ගෙන් සටහන් වී තිබුණි.
- (ආ) මණ්ඩලයට අයත් වාහන 04 ක් පිළිබඳ තොරතුරු ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයේ ඇතුළත් වී නොතිබුණි.
- (ඇ) මණ්ඩලයට අයත් වාහන 53 ක් උපලේඛන අනුව සහ ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය අනුව අනුයුක්ත කර ඇති ගොවිපොළ එකිනෙකට වෙනස් විය.
- (ඈ) 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇතුළත් ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් එහි සාධාරණ අගයට අගය කිරීමේදී හට ගන්නා ලද ලාභ වටිනාකම රු. 12,716,521 ක් වුවද ගොවිපල ගිණුම් අනුව වටිනාකම රු. 10,766,096 ක් වූයෙන් රු. 1,950,425 ක වෙනසක් පැවතුණි
- (ඉ) මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යටතේ ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් වෙනස්වීම ලෙස රු. 53,721,222ක් සටහන් වුවත් එය මුදල් ගලා ඒමක් නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඊ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට වෙලාඩ් ව්‍යාපෘතියේ ණය ශේෂය රු.4,462,252,656ක් වුවද භාණ්ඩාගාර ගිණුම් පොත් අනුව එදිනට ශේෂය රු.4,473,894,392ක් වූයෙන් රු.11,641,736ක වෙනසක් පැවතුණි.

2.2.5 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) වෙළඳ හා අනෙකුත් ණයගැති ශේෂ අතරින් අවුරුදු 1-5ත් අතර ණයගැතියෝ රු.58,982,113ක් වූ අතර රු.36,744,288 ක් අවුරුදු 5 ඉක්මවූ ණයගැතියන් විය. එය මුළු වෙළඳ හා අනෙකුත් ණයගැතියන්ගෙන් 17% ක් වූ අතර එම වටිනාකම අයකර ගැනීමට නිසි ක්‍රියා මාර්ග ගෙන නොතිබුණි.
- (ආ) ආනයනය කිරීමේදී මියගිය ගවයින් සඳහා 2013 මැයි 13 දිනට ලැබිය යුතු රක්ෂණ වන්දි රු.19,253,926 ක් 2021 ඔක්තෝබර් 15 වන දින දක්වා ලබා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ඇ) 2015 වර්ෂයේදී පශු සම්පත් මණ්ඩලයට පවරා ගැනීමට නියෝග කර ඇති මහවැලි පශු සම්පත් සමාගමින් මණ්ඩලයට අයවිය යුතු වසර 4 ට හා 5 ට වඩා පැරණි කාලයක සිට පැවත එන එකතුව රු. 8,243,900ක මුදලක් මේ දක්වා අයකර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.
- (ඈ) කන්තලේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා 2008 වසරේ සිට කන්තලේ ලංකා බැංකුවෙන් ලැබිය යුතුව තිබූ රු.2,092,150 ක මුදලක් මණ්ඩලය විසින් 2021 ඔක්තෝබර් 15 වන දින දක්වාම ලබාගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

- (ඉ) 2012 වර්ෂයට පෙර ගොවිපොල 06 ක වටිනාකම රු.200,478 ක් වූ වසර 5 කින් අයකර ගැනීමට කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ලබාදී ඇති ණය මුදල් අදාල වසර 5 තුළ අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ඊ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේදී පොල් තැඳවිකරුවන්ගෙන් අයවීමට ඇති රු.19,435,956 ක ණයගැති ශේෂය තුළ හඳුනා නොගත් රු.673,957 ක ණයගැති ශේෂයක්ද, අවුරුදු 5 ට වැඩි රු.11,401,407 ක ණය ශේෂයක්ද, අවුරුදු 3 සිට 5 ට දක්වා වූ රු.4,103,560 ක ණය ශේෂයක්ද විය.
- (උ) පොල් සංවර්ධන අධිකාරිය මගින් නිකුත් කර ඇති පොල් වෙන්දේසියේ නීති මාලාවේ 24 වගන්තිය අනුව සති 5ක් ඇතුළත ඉවත් කර නොගන්නා පොල් සම්බන්ධව 20 % ක වාර්ෂික පොලියක් මත දින 14 ක උපරිම කාලසීමාවකට යටත්ව දඩ ගැසීමක් ගණනය කළ හැකි බව දක්වා තිබූ නමුත් මණ්ඩලය මගින් රු.3,749,341ක අයවිය යුතු දඩමුදල් අයකර ගැනීමට ක්‍රියා කර නොතිබුණි.
- (ඌ) වෙළඳ හා අනෙකුත් ණයහිමි ශේෂය තුළ රු.33,543,461 ක්වූ අවුරුදු 5 ඉක්මවූ ණයහිමියන් වූ අතර එය වෙළඳ හා අනෙකුත් ණය හිමියන් ගෙන් සියයට 8 ක් විය.
- (එ) ශ්‍රී ලංකා කුකුළු පාලන සංවර්ධන පුද්ගලික සමාගම විසින් 2014 වර්ෂයේදී මණ්ඩලය වෙත රු.140,000,000ක අත්තිකාරම් මුදලක් ලබා දී තිබූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වා ඒ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු කාර්යක් ඉටුකිරීමක් හෝ නැවත ගෙවීමක් සිදු කර නොතිබුණි.
- (ඒ) මණ්ඩලය විසින් ගනුදෙනුකරුවන් දෙදෙනෙකුට එරෙහිව ගොනුකර තිබූ නඩු කටයුතු දෙකක් සම්බන්ධයෙන් එම පාර්ශවයන් විසින් මණ්ඩලයට ගෙවීම් කළ යුතු බවට නියෝග කර තිබූ රු.11,947,220ක් හා රු.2,093,175 ක මුදල් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ඔ) ප්‍රධාන කාර්යාලයේ වෙළඳ හා වෙනත් ලැබිය යුතු ණයගැති ශේෂ තුළ වසර 5 කට වඩා පැරණි රු. 366,017 ක ශේෂයක් අයකර ගැනීමට කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් නොගෙන එම වටිනාකම ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිෂන් සභාවේ රඳවාගත් පාරිතෝෂික ලෙස දක්වා තිබුණි.
- (ඕ) ප්‍රධාන කාර්යාලය, ව්‍යාපෘති හා රොසිටා ගොවිපල මගින් අදාල අමාත්‍යාංශය වෙත ලබාදී ඇති වසර 3ක් ඉක්මවූ රු. 10,159,200 ක් වූ ණය ගැති ශේෂ අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ක) වසර 5ට වැඩි සේවක ණයගැතියන්ගෙන් අයවිය යුතු රු.562,750ක මුදලක් අයකරගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

03. මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

(අ) ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ සමූහයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු.309,248,529 ක උණනාවයක් වූ අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ උණනාවය රු.432,282,544ක් වූයෙන් ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු.123,034,015 කින් වර්ධනය වී තිබුණි. මෙහෙයුම් ආදායම රු.28,926,560කින් අඩුවීමත් විකුණුම් පිරිවැය, පරිපාලන වියදම හා මූල්‍ය වියදම් පිළිවෙලින් රු.179,730,919ක්, රු.43,401,303ක් හා රු. 57,188,003 කින් වැඩිවුවද ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම්වල සාධාරණ අගය වැඩිවීම තුළින් හටගත් ප්‍රතිලාභය රු. 466,984,157කින් වැඩිවීම ඉහත වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3.2 විග්‍රහණමය මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.2.1 වැදගත් ගිණුම්කරණ අනුපාත

ලබා ගත හැකි වූ තොරතුරු අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂය සහ ඉකුත් වර්ෂය සඳහා සංස්ථාවේ වැදගත් ගිණුම්කරණ අනුපාත කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

අනුපාතය	2017	2016
ජංගම අනුපාතය	0.26	0.42
ක්ෂණික අනුපාතය	0.177	0.179
දළ ලාභ අනුපාතය	26.98%	17.81%
ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය	11%	15%
ණයගැති පිරිවැටුම් අනුපාතය	13.01	15.69
ස්ථාවර වත්කම් පිරිවැටුම් අනුපාතය	0.92	0.90
තෝලන අනුපාතය	8.07	5.61
ණයගැති එකතුකිරීමේ කාලය	28.36	23.27

6 පද්ධති හා පාලන

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ පද්ධති හා පාලන අඩුපාඩු වරින්වර මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයා වෙත යොමුකරන ලදී. පහත දැක්වෙන පාලන ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳව විශේෂ අවධානය යොමුකළ යුතු වේ.

පාලන ක්ෂේත්‍රය	නිරීක්ෂණ
(අ) ගිණුම්කරණ	ගොවිපල ගිණුම් පිළියෙල කිරීමේදී ඇතැම් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුගමනය නොකිරීම.
(ආ) ගොවිපල ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් අගය කිරීම.	සතුන් ආගණනය කිරීමේ නිර්ණායක නිවැරදි නොවීම.
(ඇ) වත්කම් අගය කිරීම	ස්ථාවර වත්කම් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත ප්‍රකාරව ඇගයීම් නොකිරීම.
(ඈ) ණය අයකර ගැනීම	දීර්ඝ කාලීනව පවතින ණය ශේෂයන් අයකර ගැනීමට කටයුතු නොකිරීම.